

TEMA BROJA: SUOČAVANJE – GLOBALNI PROCES

ROM: MEĐUNARODNA ŠKOLA MIRA I PRAŠTANJA U FUŽINAMA

MEĐUNARODNA ŠKOLA MIRA U FUŽINAMA

Drago Pilsel *ko-voditelj Škole mira u Fužinama, kolumnist riječkog «Novog lista» i dopisnik nekoliko stranih medija***U malom mestu Fužine u Gorskom kotaru, Hrvati i Srbi, ali i pripadnici još dvadesetak zemalja uče pomirenje od Hutua i Tutsija**

Je li moguće da usred tolikih žalosti koje muče našu zemlju, ali i mnoge ljude u široj regiji koji čekaju neki oblik pravde nakon surovih ratnih zločina koji su im odnijeli drage ljude i prijatelje, da pored potresnih slika kojih primamo svakodnevno s iračkih ulica ili znajući da svakim danom glad uzima danak od skoro 30 tisuća djece diljem planete, možemo na trenutak zastati pred relativno malim čudom koji se iz godine u godinu ponavlja u Fužinama, da, u Gorskom kotaru? Dakako da je moguće i da je potrebno. Zar se ne prigovara nama novinarima da premalo pišemo o dobrim stvarima, o svijetlim primjerima dobrote, eto, da bi i ja u svojim tekstovima, budući imam teološko obrazovanje, malo češće trebao pisati o pozitivnim učincima zdravo življene vjere?

Redizajn

Zato vam danas želim svjedočiti o neobičnom zahvatu koji se ponavlja po sedmi puta. Zadnjim danima srpnja ili početkom kolovoza (ovisno uzmu li se u obzir pripremne radnje ili sam početak seminara), Fužine se upisuju u mirotvornu kartu svijeta. Kuća nade (ili Hope House) Međunarodnog centra za život (Life Center International), ugošćuje 60-tak polaznika te još 20-tak govornika koji će kroz skoro tri tjedna doživjeti jedinstveno iskustvo mira, praštanja, sućuti, zagrljaja, prijateljstva iscjeljivanja kakvo ovo podneblje još nije vidjelo, bilo da je riječ o snazi i autentičnosti, bilo da je riječ o učinkovitosti i originalnosti.

Projekt se zove prema engleskoj kratici ROM, što znači Renewing Our Minds, tj. „obnavljajući našu svijest“. Nastao je 1999. godine kao rezultat vizije grupe mladih ljudi koji su željeli uspostaviti pokret koji će biti utemeljen na nasušnoj potrebi obnavljanja ljudskog integriteta u regiji koja je toliko propatila ratovima. To su bili pravi proroci koji su shvatili da je potrebno, prije svega, povezati srca onih koji su se zbog ratova našli na suprotnim stranama. Budući sam uključen u projekt od samog početka, kao mentor i kao govornik, smijem reći, bez straha da me se optuži da sam neobjektivan, da nisam do sada u svijetu, a prošao sam puno zemalja, vidio toliko snažan i efikasan model motiviranja mladih ljudi da se prime ne baš ugodnog i lakog posla redizajniranja vlastitih života i društava iz kojih dolaze, po mogućnosti, prema principima po kojima je živio i djelovao Isus iz Nazareta, ali tako da se doživi jedinstvo u pluralnosti.

ROM je međunarodno druženje mladih koji su pokazuju sposobnost liderstva i pokušavaju savladati etničke, vjerske, političke, kulturne ali i osobne barijere a koje nastaju kada nedostatak svijesti o univerzalnosti, strah, razni preziri, povjerenja uzimaju maha tamo gdje su se umnožila bolna osobna ili društvena iskustva. Projekt omogućava polaznicima da se u miru čuju osobne pripovijesti, ma koliko bolne ili pak jednostavne bile. Zatim ih suočava s potrebom da se nauče živjeti sa svim onim što nas u životu zbunjuje, uznemiruje, ljuti ili čini agresivnima. Vidio sam velike i umišljene momke kako stižu puni sebe, najčešće omamljeni nacionalizmom, kako ubrzo u suzama priznaju koliko je snažno na njih djelovalo iskustvo praštanja i suživota.

Fužine, koje su ovih sedam godina pokazale veliko srce i uzorno gostoprimstvo, blistaju zbog snažnog primjera jedinstva u različitosti. Ne, nisu to neki nadljudi. To su osobe poput vas koje su se prepustile snazi Duha koji obnavlja svakoga tko želi osjetiti sposobnost radovanja kada se onog pored sebe, bez obzira od kuda dolazio, prihvati kao brata, kao suputnika i kao dar.

Vjerovali ili ne, u malom mjestu Fužine u Gorskom kotaru Hrvati i Srbi, ali i pripadnici još dvadesetak zemalja uče pomirenje od Hutua i Tutsija, naroda koji su 1994. povelj nevjerojatne međusobne genocide u Ruandi i u susjednom Burundiju. Čine to u projektu ROM, a nastao je prije šest godina u sklopu Međunarodnog centra za mir koji vuče korijene iz humanitarnog rada koji su pripadnici Baptističke crkve u Hrvatskoj tijekom ratnih godina provodili u Domu nade u Crikvenici pod vodstvom pastora Steva Derete.

Projekt je smješten u novom Domu nade, u nekadašnjem potpuno derutnom dječjem domu u Fužinama koji su ovi humanitarci dobili od općinskih vlasti i obnovili uz pomoć volontera iz raznih kršćanskih zajednica iz Europe, Kanade i SAD. Sadašnji voditelj programa ROM-a, kršćanski teolog i novinar Tihomir Kukulja kaže da program ostaje strukturiran kroz trodnevni rad.

"Okupili smo mlade iz dvadesetak zemalja. Dakako, fokusirani smo i dalje na našu regiju, ali je primjetno širenje i zanimanje za ovaj projekt pa uz predstavnike, Hrvatske, Srbije i Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Kosova, Makedonije, Albanije i Rumunjske imamo i polaznike iz Tanzanije, Zambije, Ruande, Burundija, Ekvadora, Švedske, Norveške, Finske, Velike Britanije, Francuske, Njemačke, SAD-a i Belgije. Krug ljudi koji se za nas zanima i s kojima surađujemo sve je širi. Mislim da mogu reći kako se za nas čak više zna u svijetu no u Hrvatskoj», priča Kukulja.

Žozef i Fisnik

Vidio sam pastora Žozefa iz Ruande, pripadnika nacije Hutu, kako je lani jecao pred nama jer svojedobno nije imao hrabrosti, bojeći se za vlastiti život, priskočiti u pomoć poznanici iz plemena Tutsi da joj spasi život, jer je ubrzo nakon toga, ta žena pred njim bila sasječena mačetama. Upoznao sam mladog muslimana Fisnika, iz Prizrena, prekrasnog čovjeka, koji je baš u Fužinama, sasvim normalno, iako je sljedbenik Islama, prihvatio revoluciju milosti koju je pokrenuo Isus iz Nazareta, te se godinama bavi humanitarnim radom na Kosovu gdje je, kada se dogodila posljednja eskalacija etničkog nasilja odmah potrčao u pomoć bogoslovima iz Srpske pravoslavne crkve u njegovom gradu, Prizrenu, jer im je prijeteća opasnost kako bi vlastiti život, iako Albanac, stavio na kocku da bi spasio ugroženu srpsku braću. Hoću reći, puno sam toga vidio u Fužinama a što pripada kategoriji čuda ljubavi ili, ako hoćete, procesu izgradnje civilizacije ljubavi.

Zemlja patnje i bola

Tijekom prvog tjedna radi se na upoznavanju sebe samih, jer je to najvažniji dio promjene, a model za samo-upoznavanje im je lik Isusa, ali ne u strogo religijskom smislu, već ponajprije u općeljudskim idejama vidljivim u svakom djeliću Isusova života. Iz toga rada proizlazi i zbližavanje i međusobno razumijevanje polaznika. Drugi tjedan radi se na temama pomirbe, praštanja i stvaranja novih odnosa nakon sukoba. U trećem tjednu sa svakim se polaznikom radi na planu primjene naučenog u njihovim sredinama, jer organizatorima i jest temeljni cilj širiti znanje stečeno ovdje i proširiti krug ljudi koji su spremni obnoviti svoje umove i promijeniti skućene poglede na život.

Ove godine veliku su pažnju dobili petorica gostiju iz Afrike, a među njima pastor Žozef Njamutera (Joseph Nyamutera), iz Ruande, inače pripadnik plemena Hutu, te Delfin Ndjikeze (Delphine Ndyikeze), iz Burundija, inače Hutu, čiji je muž ubijen prije dvije godine upravo kao odgovor nasilnika kojima ne odgovara proces pomirenja. "U Ruandi djelujem u jednoj kršćanskoj organizaciji i u njoj sam čuo za Hrvatsku i ovaj projekt ROM", kaže Žozef Njamutera. Znao sam za nedavne ratove na ovim prostorima, a kako su i u Ruandi bili slični užasi odlučio sam se doći, jer me zanima tema oprosta i pomirbe. Nakon genocida sam kao izbjeglica dvije godine živio u Kongu u nevjerojatno lošim uvjetima. Tamo sam izgubio nekoliko članova obitelji od raznih bolesti, pa i vlastita sina. Sada živim u Ruandi: mir je i na prvi pogled sve je normalno. Kroz različite programe i projekte ljude se pokušava iznova približiti i omogućiti im zajednički život. No gotovo u svakom Ruandanu puno je patnje i boli, a ja se trudim kroz svoj rad tu bol olakšati. To je vrlo težak zadatak jer je količina boli, s obzirom na počinjene zločine, golema – duboka, a isto je tako velik i osjećaj krivnje onih koji su zločine činili. Cijela je zemlja time zahvaćena, svi u njoj. Svi!

Svjestan je da ne može pomoći svima, ali njegovo je svjedočanstvo potreslo i ganulo do suza domaće sudionike ovogodišnjeg ROM-a, posebno Hrvate i Srbe.

"U početku smo ja i ostali kršćani pomagali najprije u osnovnim potrebama – skloništu, hrani, vodi... sada smo već u toj fazi da pokušavamo djelovati na svijest ljudi. Trudimo se povezati pripadnike Hutua i Tutsija kroz različite radionice, susrete i seminare. Osloboditi ih negativnih osjećaja, mržnje, straha, krivnje i podučiti ih opraštanju i pomirenju. Puno će vremena trebati za izlječenje. Naše radionice i seminari traju samo tri dana i tijekom ta 72 sata sigurno ne možemo izlječiti tako duboke i bolne rane. Mnogstvo ljudi izgubilo je gotovo sve svoje rođake, neki su vidjeli ubojstva najbližih, zakopavanja živih..." , pripovijeda Žozef.

Drugi gost iz Afrike, Emanuel Kopve (Emmanuel Kopwe) iz Tanzanije, kaže da je ovo što je vidio u Fužinama izuzetno. "Jako mi se dopalo i smatram da se na pravi način pristupa ljudima koji su doživjeli užase i mržnju, jer se jedino kroz razgovor, toleranciju, razumijevanje i ostala učenja temeljena na liku i djelu Isusa može ljudima vratiti mir. Bez obzira na kojem dijelu svijeta živjeli, svi smo mi ljudi, a kad god dođe do sukoba među ljudima on je uzrokovan time što jedna strana u drugoj ne vidi to ljudsko, ne vidi čovjeka. Isus nas uči upravo tome, da u svakom čovjeku vidimo čovjeka i zato mislim da je projekt ROM odličan i da ga treba provoditi u svim dijelovima svijeta".

"I mojoj su zemlji bili etnički sukobi naroda Hutu i Tutsi, a pred nekoliko godina imali smo i žestoke političke sukobe u kojima je bilo žrtava i prolivene krvi, ali je sada stanje puno mirnije i stabilnije", kaže Delfin Ndjikaze iz Burundija. "Ipak, razlike još postoje i protiv njih se moramo boriti razumijevanjem i razgovorom. Mislim da je projekt ROM vrlo koristan jer radi na tome da različitosti treba poštovati, a ne ih koristiti za sukobe i mržnju. Ovdje sam u funkciji predavača, ali sam i sama puno naučila. Mnogo toga primijenit ću u svom daljnjem radu", kaže Delfin.

Kao direktan učinak ROM-a u hrvatskome društvu već nekoliko godina slijedi seminar za Hrvate i Srbe iz Istočne Slavonije kako bi se u tom tjednu zemlje prešle barijere koje su stvorili rat ali i političari kojima odgovara stanje segregacije. Jedna od polaznica, Ena Šulc kaže da osim teme sukoba i rata Hrvata i Srba, sada raspravljamo i o drugim područjima i potvrđujemo onu staru tezu da je potrebno komunicirati, jer se jedino na taj način može prihvatiti i shvatiti onoga tko nije kao mi, bez obzira na to u čemu ta razlika bila. «Mislim da je učenje i privikavanje na toleranciju danas, u sve multikulturnijem društvu, suštinski važno za normalan život'», misli Ena.